

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

кафедра права Європейського Союзу

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Затверджено на засіданні
вченої ради
протокол № від 2020 р.

Ректор

_____ В.Я. Тацій

Харків 2020

Силабус навчальної дисципліни «Консульське право» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2020. 14 с.

Розробники:

М.Г. Окладна, кандидат історичних наук, доцент,

І.В. Яковюк, доктор юридичних наук, професор,

К.І. Наумова, кандидат юридичних наук, асистент.

Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
(протокол № 1 від 02 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри – І.В. Яковюк, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Консульське право
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Окладна Марина Георгіївна, доцент кафедри права Європейського Союзу, к. іст.н., доцент
Контактний телефон	057 704-90-49
E-mail	m.g.okladna@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Назва навчальної дисципліни	Консульське право
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Яковюк Іван Васильович, професор кафедри права Європейського Союзу, д.ю.н., професор
Контактний телефон	057 704-90-49
E-mail	i.v.yakovyuk@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Назва навчальної дисципліни	Консульське право
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Наумова Ксенія Ігорівна, асистент кафедри права Європейського Союзу, к.ю.н.
Контактний телефон	057 704-90-49
E-mail	K.i.naumova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни «Консульське право» полягає у формуванні наукового світогляду студентів у сфері дипломатичних та консульських відносин. Студенти отримають глибокі та ґрунтовні знання про основи консульського права як інституту міжнародного права, що регулює відповідну складову офіційної діяльності держави та її органів у сфері зовнішніх зносин, правові основи діяльності консульського представництва та його членів у приймаючій державі. По завершенню вивчення дисципліни «Консульське право» студенти можуть аналізувати і тлумачити норми дипломатичного та консульського права й вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин; систему органів зовнішніх зносин; місце консульських установ у цій системі; використовувати дані науки міжнародного права для підвищення професійних знань; застосовувати теоретичний матеріал у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів наукового світогляду у сфері дипломатичних і консульських відносин; глибоких та ґрунтовних знань про основи дипломатичного і консульського права, що регулює офіційну діяльність держави та її органів у сфері зовнішніх зносин, правові основи діяльності консульського представництва та його членів у приймаючій державі; навичок стосовно аналізу та тлумачення норм дипломатичного та консульського права й вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин; уявлень про місце консульських установ у системі органів зовнішніх зносин.

Завдання:

- вивчення історії становлення й розвитку дипломатичного і консульського права, визначення місця й ролі консульського права в системі міжнародного права;
- засвоєння міжнародно-правової термінології в сфері дипломатичного і консульського права;

- усвідомлення закономірностей формування і діяльності органів зовнішніх зносин, їхнього правового статусу і функцій;
- формування навичок проведення порівняльно-правового аналізу міжнародно-правових документів, регіональних угод і національного законодавства в сфері дипломатичного і консульського права;
- визначення теоретичної основи надання дипломатичних імунітетів та привілеїв, обсягів імунітетів та привілеїв, якими наділяються органи зовнішніх зносин та їх співробітники.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право», «Теорія міжнародних відносин», «Цивільне право».

Кореквізити: «Цивільний процес», «Інституційне право Європейського Союзу».

Постреквізити: «Право Європейського Союзу», «Міжнародне сімейне та спадкове право», «Європейський Союз в міжнародних відносинах».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1.1. Визначати поняття і природу права зовнішніх зносин.

РН НД 1.2. Аналізувати джерела дипломатичного права.

РН НД 1.3. Проводити дослідження витоків та еволюції дипломатії.

РН НД 1.4. Орієнтуватися в основних концептуальних підходах розуміння дипломатії.

РН НД. 1.5. Класифікувати джерела дипломатичного та консульського права

РН НД 1.6. Дискутувати зі складних правових проблем застосування положень міжнародно-правових актів і актів національного законодавства, які регулюють консульську діяльність.

РН НД 1.7. Здійснювати тлумачення міжнародно-правової термінології дипломатичного та консульського права.

РН НД 1.8. Демонструвати знання організаційної структури органів зовнішніх зносин держави.

РН НД 1.9. Характеризувати особливості вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин.

РН НД 1.10. Інтегрувати знання про місце та роль дипломатичних представництв, консульських установ у системі права зовнішніх зносин.

РН НД 1.11. Демонструвати розуміння процесу формування та припинення діяльності дипломатичних представництв, спеціальних місій та консульських установ, їх функцій.

РН НД 1.12. Демонструвати знання дипломатичних та консульських привілеїв та імунітетів та їх відмінності.

РН НД 2.1. Демонструвати знання консульського права, етапів його становлення й розвитку.

РН НД 2.2. Розуміти зміст джерел консульського права.

РН НД 2.3. Характеризувати порядок встановлення і припинення консульських відносин.

РН НД 2.4. Демонструвати розуміння структури та функцій консульських установ і засобів їх здійснення.

РН НД 2.5. Характеризувати правовий статус почесних консулів та їх вплив на зовнішню політику держав.

РН НД. 2.6. Демонструвати знання про особливості паспортної та візової роботи.

РН НД. 2.7. Усвідомлювати сутність екзекватури, консульських класів та консульського патенту, консульського округу.

РН НД 2.8. Характеризувати зміст імунітетів й привілеїв консульських установ і консульських службових осіб.

РН НД 2.9. Характеризувати функції закордонних дипломатичних установ з питань громадянства.

РН НД. 2.10. Демонструвати розуміння порядку здійснення нотаріальних дій та легалізації документів консульськими установами.

РН НД. 2.11. Характеризувати функції постійних представництв при міжнародних організаціях.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття дипломатії і дипломатичного права.	Поняття дипломатії і дипломатичного права.	10
2	Зовнішні органи зовнішніх зносин	Зовнішні органи зовнішніх зносин	10
3	Міжнародно-правове регулювання виникнення, зміни і припинення дипломатичних відносин	Міжнародно-правове регулювання виникнення, зміни і припинення дипломатичних відносин	10
4	Дипломатичні функції та дипломатичні методи, засоби їх забезпечення	Дипломатичні функції та дипломатичні методи, засоби їх забезпечення	10
5	Структура та організація внутрішньої роботи дипломатичного представництва	Структура та організація внутрішньої роботи дипломатичного представництва	10
6	Дипломатичний протокол та етикет	Дипломатичний протокол та етикет	10
7	Консульське право. Встановлення консульських відносин.	Консульське право. Встановлення консульських відносин.	10
8	Консульські установи та організація їхньої діяльності	Консульські установи та організація їхньої діяльності	10
9	Паспортна та візова робота	Паспортна та візова робота	8
10	Дипломатична діяльність і дипломатичне право в міжнародних організацій.	Дипломатична діяльність і дипломатичне право в міжнародних організацій.	8
11	Спеціальні місії як форми дипломатії	Спеціальні місії як форми дипломатії	8
12	Організація та методи роботи МЗС України.	Організація та методи роботи МЗС України.	8
	Усього		112

Види навчальних занять і самостійна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Поняття дипломатії і дипломатичного права.		156
2	Міжнародно-правове регулювання виникнення, зміни і припинення дипломатичних відносин	Міжнародно-правове регулювання виникнення, зміни і припинення дипломатичних відносин	
3	Консульське право. Встановлення консульських відносин.	Консульське право. Встановлення консульських відносин.	

4	Консульські установи та організація їхньої діяльності	Консульські установи та організація їхньої діяльності	
	Паспортна та візова робота		
	Організація та методи роботи МЗС України.	Організація та методи роботи МЗС України.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, міжнародно-правових актів і нормативно-правових актів України;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе і рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Консульське право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Міжнародно-правові акти

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини, 1961 р. URL : <http://www.zakony.com.ua/juridical.htm>.
2. Віденська конвенція про консульські зносини, 1963 р. URL :: <http://www.zakony.com.ua/juridical.htm>.
3. Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру, 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254#Text.
4. Гаванська конвенція про дипломатичних чиновників від 20 лютого 1928 р. URL: <http://www.uk.wikipedia.org/wiki>

5. Конвенція про привілеї та імунітети ООН, 1946 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150#Text.

6. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text.

Нормативно-правові акти національного законодавства

7. Закон України «Про дипломатичну службу» від 10 червня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>.

8. Указ Президента України «Про Положення про закордонні дипломатичні установи України» від 15/03/2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99/2021#Text>.

9. Консульський Статут України, затверджений Указом Президента від 2 квітня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text>.

10. Указ Президента України «Про програму розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні» від 12 вересня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517/94#Text>.

11. Указ Президента України «Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні» від 10 червня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93#Text>.

12. Указ Президента України «Про положення про нештатних (почесних консулів) України» від 17.02.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150/97#Text>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних та іноземних організацій в Україні» від 27 лютого 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/670-97-%D0%BF#Text>.

14. Постанова Верховної Ради України «Про відкриття дипломатичних або консульських представництв України» від 3 березня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3037-12#Text>.

15. Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження Положення про акредитацію співробітників дипломатичних і консульських установ іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх представництв, інших іноземних організацій» від 13 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0170-21#Text>.

Література

1. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основні галузі. Підручник. Київ: Либідь, 2004.
2. Блажей В. В. Правові засади організації дипломатичної служби України (За національним законодавством). *Науковий вісник Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України*. Київ, 1998. Вип. 1. С 178-186.
3. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби. Київ, 1998.
4. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2007.
5. Гуменюк Б, Щерба О. Сучасна дипломатична служба. Київ : Либідь, 2001.
6. Дипломатія сучасної України: Енциклопедичний довідник. Київ, 1997.
7. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право. Навчальний посібник. Київ, 2001.
8. Дюррозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. Київ : Основи, 1995.
9. Єфремова К.В., Наумова К.І., Мішанчук А.В. Особливості використання цифрової дипломатії в умовах пандемії: проблеми і перспективи розвитку. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2.

10. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. Харків: Консум, 2000.
11. Окладна М.Г., Тараніченко Ю.І., Чуйко В.О. Правові проблеми функціонування інституту почесного консула в Україні. *Право та інновації*. 2021. № 4.
12. Окладна М.Г., Яковюк І.В., Дядик В.О. Дипломатична служба Європейського Союзу: становлення й розвиток. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2. URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Okladnaya_Yakovyuk_Dyadyk17.pdf.
13. Окладна М.Г., Миргород В.О. Таємна дипломатія та способи її здійснення у міжнародних відносинах. *Право та інновації*. 2021. № 4.
14. Окладна М.Г., Наумова К.І., Миргород В.О. Таємна дипломатія та способи її здійснення у міжнародних відносинах. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2.
15. Окладна М.Г., Федоровська М.А., Юхименко Д.С. Застосування таємної дипломатії в міжнародній практиці. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. №2.
16. Окладна М.Г., Перевалова Л.В., Генкул Ю.В. Гуманітарна дипломатія: становлення та сучасність. *Право та інновації*. 2021. № 4.
17. Окладна М.Г., Перевалова Л.В., Самусєва К.В. Превентивна дипломатія ООН як інструмент попередження конфліктних ситуацій. *Право та інновації*. 2021. № 4.
18. Окладна М.Г., Стасєвська О.А., Ванджурак М.М. Індустрія моди як інструмент публічної дипломатії: український та світовий досвід. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. №2.
19. Репецький В.М. Дипломатичне та консульське право: Підручник. – 2-е вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2006.
20. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник. Київ : Україна, 2001.

21. Щокін Ю. Юридична природа привілеїв та імунітетів міжнародних міжурядових організацій та їх персоналу. *Вісник академії правових наук України*. 2002. № 4. С.1 -32.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки

в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекцій), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Консульське право» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів або тестів.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік, який оцінюється сумарно за 100-бальною системою. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60 балів. Максимальна кількість балів за результатами роботи за семестр для отримання заліку – 100 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34